

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

5 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Krajewski (przewodniczący)

SSN Mariusz Załucki (sprawozdawca)

SSN Kamil Zaradkiewicz

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 5 grudnia 2025 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 11 lutego 2022 r., I ACa 318/21,
w sprawie z powództwa J. N. i M. N.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o ustalenie,

1. oddala skargę kasacyjną;

**2. zasądza od Bank spółki akcyjnej w W. na rzecz J. N. i M. N.
kwoty po 1350 (tysiąc trzysta pięćdziesiąt) złotych zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego wraz z odsetkami ustawowymi za
opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia
niniejszego orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty.**

Mariusz Załucki

Marcin Krajewski

Kamil Zaradkiewicz

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 5 lutego 2021 r. Sąd Okręgowy w Warszawie stwierdził nieważność umowy kredytu budowlanego w walucie wymienialnej (CHF) zawartej pomiędzy J. N. i M. N. a Bank S.A. w W., opierając się na następujących ustaleniach istotnych dla rozstrzygnięcia skargi kasacyjnej:

Z przyjętych ustaleń faktycznych, wynika, że 27 czerwca 2008 r. między powodami a poprzednikiem prawnym pozwanego została zawarta umowa o kredyt budowlany w walucie wymienialnej na kwotę 93 000,49 CHF na okres do 28 czerwca 2038 r., przeznaczony na finansowanie dokończenia budowy domu mieszkalnego jednorodzinnego. Kwota kredytu miała być wypłacona w złotych przy zastosowaniu kursu kupna waluty obowiązującego w banku w chwili wypłaty. Oprocentowanie kredytu wynosiło w dniu zawarcia niniejszej umowy 4,3733% w stosunku rocznym i miało być zmienne, ustalane w oparciu o stopę referencyjną 6M LIBOR. Spłata kredytu następowała w złotych. Zmiana kursu waluty wpływała na wysokość salda kredytu oraz raty kapitałowo-odsetkowej. Również odsetki, prowizje oraz opłaty naliczane były w walucie kredytu i podlegały spłacie w złotych, przy zastosowaniu kursu sprzedaży walut obowiązującego w banku w chwili sprzedaży.

Uznając powództwo za uzasadnione, Sąd Okręgowy stwierdził ziszczenie się przesłanek z art. 385¹ § 1 k.c. i przyjął, że postanowienia umowy dotyczące waloryzacji kwoty kredytu, waloryzacji rat kredytu i przesłanek zmiany wysokości oprocentowania stanowiły klauzule abuzywne. Powodowie w relacjach z pozwanym byli konsumentami, a sporne postanowienia umowy można uznać za postanowienia określające główne świadczenia stron umowy. Postanowienia te nie zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Sąd zwrócił uwagę, że kwestionowane klauzule dotyczyły sposobu spełnienia przez kredytobiorców świadczenia w postaci wypłaty kwoty kredytu, zaś w przypadku ich pominięcia strony nie mogłyby spełnić swoich świadczeń głównych. Postanowienia dotyczące CHF nie były w ocenie Sądu zrozumiałe pod względem ekonomicznym, powodowie nie mieli bowiem możliwości ustalenia, na jaką kwotę zaciągnęli kredyt i jaką kwotę będą musieli spłacić. Nie znali także mechanizmu ustalania kursu CHF przez bank i nie mogli go kontrolować, co naruszało równowagę stron. Za abuzywne Sąd uznał także postanowienia dotyczące przesłanek zmiany wysokości oprocentowania, a katalog czynników pozwalających pozwanemu dokonać zmiany był na tyle szeroki, że taka zmiana dopuszczalna była

w każdym czasie, w dowolny sposób i o dowolną wartość. Sąd zwrócił ponadto uwagę, że zawarta między stronami umowa była zgodna z wzorcem umowy, który nie podlegał negocjacjom i zmianom. Fakt, że zakwestionowane postanowienia określały główne świadczenia stron, sprawia, iż utrzymanie umowy było obiektywnie niemożliwe ze względu na niemożność ustalenia jej minimalnej treści. Wykonywanie umowy w takiej formie było ponadto sprzeczne ze zgodnym zamiarem stron. Strony zamierzały bowiem zawrzeć umowę kredytu waloryzowanego z oprocentowaniem zmiennym, a nie umowę kredytu złotowego z oprocentowaniem stałym.

Wyrokiem z 11 lutego 2022 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację pozwanego banku, podzieliwszy ustalenia faktyczne oraz ocenę prawną Sądu pierwszej instancji. Sąd odwoławczy zauważył, że strony nadal formalnie łączy stosunek prawny o charakterze ciągłym, powstały na skutek zawarcia umowy kredytu, wraz ze wszystkimi obowiązkami i obciążeniami wynikającymi z treści tego stosunku. Dlatego powodowie, kwestionując istnienie tego stosunku, pozostają w stanie niepewności prawnej, której zniesienia domagają się poprzez żądanie ustalenia jego nieistnienia (nieważności zawartej umowy). Wykazali zatem interes prawny w formułowaniu powództwa na podstawie art. 189 k.p.c.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego wniósł pozwany bank, zarzucając naruszenie art. 327¹ § 1 pkt 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. poprzez brak sprecyzowania w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku podstawy prawnej rozstrzygnięcia o oddaleniu apelacji, a także naruszenie następujących przepisów prawa materialnego:

- art. 189 k.p.c. w zw. z art. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw w zw. z art. 69 ust. 2 pkt 4a oraz art. 75b Prawa bankowego poprzez ustalenie nieważności umowy pomimo braku interesu prawnego po stronie powodów;

- art. 385¹ § 1 zd. 1 w zw. z art. 65 § 1 i 2 k.c. i art. 69 ust. 1 Prawa bankowego poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i dokonanie błędnej wykładni oświadczeń woli stron;

- art. 385¹ § 1 i art. 385² k.c. poprzez dokonanie niewłaściwej wykładni pojęcia rażącego naruszenia interesu konsumenta;

- art. 385¹ § 2 w zw. z art. 58 § 2 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie skutkujące ustaleniem nieważności umowy;

- art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG poprzez uznanie niektórych postanowień umowy za niewiążące, a na skutek ich eliminacji z tekstu umowy – całej spornej umowy za nieważną pomimo braku odebrania bezpośrednio od powodów uprzedniego oświadczenia o świadomości konsekwencji związanych z ustaleniem nieważności umowy;

- art. 358 § 2 k.c. w zw. z art. 69 ust. 3 Prawa bankowego, art. 41 Prawa wekslowego, art. 2 ust. 3 Prawa dewizowego oraz art. 58 § 3 k.c. poprzez ich niezastosowanie.

W konsekwencji skarżący wniósł m.in. o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania, a także rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powodowie domagali się m.in. jej oddalenia i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzuty skargi kasacyjnej nie są zasadne.

W pierwszej kolejności należy zaznaczyć, iż niezasadne okazały się podniesione przez skarżącego zarzuty naruszenia przepisów postępowania dotyczące rzekomych mankamentów uzasadnienia zaskarżonego wyroku. W orzecnictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że naruszenie przez sąd drugiej instancji zasad sporządzania uzasadnienia orzeczenia (aktualnie uregulowanych w art. 327¹ k.p.c. i art. 387 § 2¹ k.p.c.) jedynie wyjątkowo może stanowić usprawiedliwioną podstawę kasacyjną, co ma miejsce, gdy wskutek uchybienia wymaganiom stawianym uzasadnieniu zaskarżone orzeczenie nie poddaje się kontroli kasacyjnej (m.in. wyroki SN: z 29 września 2022 r., II CSKP 147/22; z 24 września 2020 r., IV CSK 32/19; z 2 czerwca 2011 r., I CSK 581/10; z 21 lutego 2008 r., III CSK 264/07, OSNC-ZD 2008, nr D, poz. 118; z 28 listopada 2007 r., V CSK 288/07; z 7 października 2005 r., IV CK 122/05). W rozpoznawanej sprawie uzasadnienie zaskarżonego wyroku pozwala w pełni

ustalić motywy, którymi kierował się Sąd Apelacyjny przy wydawaniu rozstrzygnięcia. Z treści rozważanego zarzutu wynika, że to właśnie te motywy, w szczególności nawiązanie do określonego orzecznictwa z pominięciem innych judykatów, są przez skarżących kwestionowane. Zarzucane uchybienie w istocie dotyczy zatem wykładni i zastosowania prawa materialnego, nie zaś braków uniemożliwiających poznanie motywów rozstrzygnięcia.

Kolejno, należy dostrzec, iż w ostatnich latach do Sądu Najwyższego trafiło wiele spraw odnoszących się do problemów prawnych opisanych w skardze kasacyjnej przez skarżącego. W konsekwencji ukształtowała się linia orzecznicza, uwzględniająca bogaty dorobek judykatury Trybunału Sprawiedliwości UE. Rozwój orzecznictwa na temat tzw. „kredytów frankowych” osiągnął swoje apogeum 25 kwietnia 2024 r. powzięciem przez SN w składzie całej Izby Cywilnej uchwały III CZP 25/22, mającej moc zasady prawnej *ex lege* (art. 87 ustawy o SN).

W uchwale SN podsumował dotychczasową linię orzeczniczną, przyjmując że:

1. W razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów.

2. W razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.

3. Jeżeli w wykonaniu umowy kredytu, która nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bank wypłacił kredytobiorcy całość lub część kwoty kredytu, a kredytobiorca dokonywał spłat kredytu, powstają samodzielne roszczenia o zwrot nienależnego świadczenia na rzecz każdej ze stron.

4. Jeżeli umowa kredytu nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bieg przedawnienia roszczenia banku o zwrot kwot wypłaconych z tytułu kredytu rozpoczyna się co do zasady od dnia następującego po dniu, w którym kredytobiorca zakwestionował względem banku związanie postanowieniami umowy.

5. Jeżeli umowa kredytu nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, nie ma podstawy prawnej do żądania przez którąkolwiek ze stron odsetek lub innego wynagrodzenia z tytułu korzystania z jej środków pieniężnych w okresie od spełnienia nienależnego świadczenia do chwili popadnięcia w opóźnienie co do zwrotu tego świadczenia.

Odstąpienie od zasady prawnej przyjętej przez skład całej izby SN jest możliwe tylko poprzez wydanie kolejnej uchwały w analogicznym składzie (art. 88 ustawy o SN), co do dnia rozpoznawania skargi kasacyjnej w niniejszej sprawie nie nastąpiło.

Zarzuty procesowe, jak i materialnoprawne podniesione w skardze kasacyjnej, w świetle stanowiska Izby Cywilnej SN wyrażonego w uchwale z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, nie mogły więc odnieść pożądanego przez skarżącego skutku. Przyglądając się treści sformułowanych zarzutów skargi kasacyjnej, trzeba bowiem wskazać, że postanowienia umowy stron niewątpliwie miały charakter abuzywny, nie było możliwości jej dalszego trwania po wyeliminowaniu tych postanowień (w tym zastąpienia wyeliminowanych klauzul abuzywnych przepisami prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym), tak jak i nie nastąpiło naruszenie prawa materialnego co do sposobu rozliczenia stron. Powodowie mieli też interes prawny w żądaniu ustalenia nieważności zawartej umowy.

Rozstrzygnięcie Sądów *meriti* dostrzega wszystkie wynikające z tego konsekwencje i jest w tym zakresie poprawne. Nie doszło więc w sprawie do naruszenia wskazanych w skardze kasacyjnej przepisów prawa.

Trzeba dodać, że podobne sprawy dotyczące zarzutów pozwanego w sporze z innymi osobami były już niejednokrotnie przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego, który analogiczne skargi kasacyjne pozwanego wiele razy już oddalał (np. wyroki SN: z 6 września 2024 r., II CSKP 690/23; z 14 lutego 2025 r., II CSKP 935/23, czy z 18 lipca 2025 r., II CSKP 84/23). Sąd Najwyższy w obecnym składzie nie widzi jakichkolwiek wystarczających powodów by rozstrzygnięcie niniejszej sprawy miało być odmienne.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ oddalił skargę kasacyjną. O kosztach postępowania orzekł zaś na zasadach wynikających z art. 98 k.p.c.

[a.ł.]

Mariusz Załucki

Marcin Krajewski

Kamil Zaradkiewicz